

Суть концепції сталого розвитку України

Сталий розвиток – це процес розбудови держави на основі узгодження і гармонізації соціальної, економічної та екологічної складових з метою задоволення потреб сучасних і майбутніх поколінь.

Основою сталого розвитку є паритетність відносин у
тріаді людина – господарство – природа.

Ідея сталого розвитку стосується не тільки сучасності:
вона адресована водночас як нинішнім, так і
прийдешнім поколінням. Це ідея рівноправ'я всіх
поколінь і всіх людей кожного покоління,
справедливості в просторі й у часі, ефективного
використання потенційних можливостей,
збалансованості суспільного розвитку і збереження
природи.

Основна мета сталого розвитку України – забезпечення динамічного соціально-економічного зростання, збереження якості навколишнього середовища і раціональне використання природно-ресурсного потенціалу, задоволення потреб сучасних і майбутніх поколінь через побудову високоефективної економічної системи, що стимулює екологічну сталість, продуктивну працю, науково-технічний прогрес, а також має соціальну спрямованість.

Основними цілями сталого розвитку є:

- Економічне зростання
- Охорона навколишнього природного середовища
- Добробут
- Справедливість
- Ефективне (стеле) використання природних ресурсів
- Стабілізація численності населення
- Освіта
- Міжнародне співробітництво

Економічне зростання – формування соціально-орієнтованої ринкової економіки, забезпечення можливостей, мотивів і гарантій праці громадян, якості життя, раціонального споживання матеріальних ресурсів;

Охорона навколишнього природного середовища – створення громадянам умов для життя в якісному навколишньому природному середовищі з чистим повітрям, землею, водою, захист і відновлення біорозмаїття, реалізація екологічного імперативу розвитку виробництва;

Добробут – запровадження єдиних соціальних стандартів на основі науково обґрунтованих нормативів бюджетної забезпеченості одного жителя з урахуванням регіональних особливостей;

Справедливість – встановлення гарантій рівності громадян перед законом, забезпечення рівних можливостей для досягнення матеріального, екологічного і соціального благополуччя;

Ефективне (стале) використання природних ресурсів – створення системи гарантій раціонального використання природних ресурсів на основі дотримання національних інтересів країни та їх збереження для майбутніх поколінь;

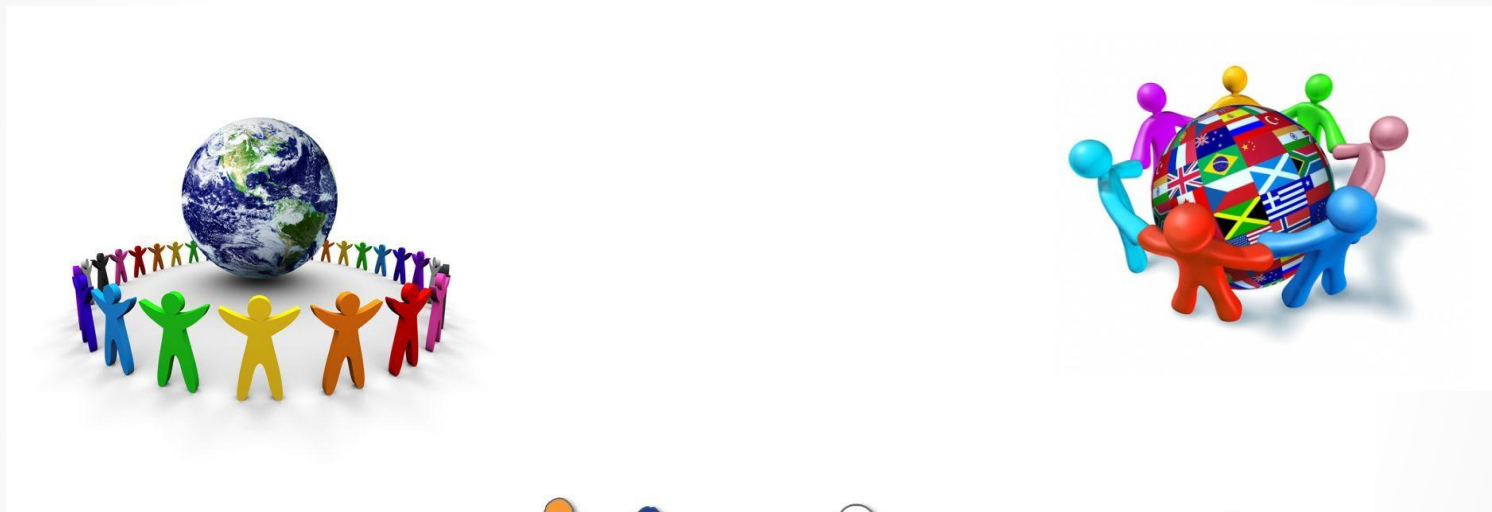
Стабілізація чисельності населення – формування державної політики з метою збільшення тривалості життя і стабілізації чисельності населення, надання всебічної підтримки молодим сім'ям, охорона материнства і дитинства;

Освіта – забезпечення гарантій доступності для одержання освіти громадян, збереження інтелектуального потенціалу країни;

Міжнародне співробітництво – активна співпраця з усіма країнами і міжнародними організаціями з метою раціонального використання екосистем, гарантування безпечного і сприятливого майбутнього.

Сталий розвиток України базується на таких принципах:

- забезпечення гармонізації співіснування людини і природи;
- реалізації права на справедливе задоволення потреб і рівність можливостей розвитку сучасних і майбутніх поколінь;
- невід'ємності захисту і підтримання належного стану навколишнього природного середовища у процесі розвитку суспільства;
- відповідальності держави за погіршення стану навколишнього природного середовища;
- нарощування національного потенціалу країни для забезпечення сталого розвитку;
- здійснення заходів щодо екологізації господарської діяльності, усунення причин негативного антропогенного впливу на якість навколишнього середовища, а не його наслідків;
- забезпечення у встановленому законодавством порядку доступу населення до екологічної інформації, включаючи інформацію про небезпечні матеріали та види діяльності;
- співробітництва у створенні відкритої міжнародної економічної системи, яке веде до економічного зростання і сталого розвитку всіх країн;
- стримування та попередження переміщення /перевезення, переносу/ в інші країни будь-якої діяльності або речовин, що вважаються шкідливими для здоров'я людини;
- проведення оцінки екологічних наслідків усіх видів діяльності, які можуть негативно вплинути на навколишнє природне середовище;
- зменшення різниці рівнів життя різних верств населення і подолання бідності;

- участі громадян в обговоренні проектів законодавчих актів, проведення громадської експертизи будівництва та експлуатації господарських комплексів;
- державного сприяння консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України;
- залучення всіх верств населення країни до досягнення цілей сталого розвитку.

Потенційні загрози сталому розвитку поділяються на внутрішні та зовнішні

Внутрішні

- зменшення обсягів виробництва;
- монополізацію економіки;
- зниження забезпеченості відновлювальними природними ресурсами, погіршення стану навколишнього природного середовища;
- зростання зношеності виробничих потужностей, основних комунікаційних та інших життєзабезпечуючих систем;
- використання недосконалих технологій;
- зниження інвестиційної активності;
- підвищення вартості і падіння рівня та якості життя;
- зниження рівня зайнятості населення, в тому числі й за рахунок прихованого безробіття;
- зменшення платоспроможного попиту на товари та послуги;
- погіршення стану фінансової системи;
- державний внутрішній борг;
- зниження рентабельності виробництва та якості продукції, зростання кількості збиткових підприємств.

Зовнішні

- зростання цін і погіршення умов закупки паливно-енергетичних і мінерально-сировинних ресурсів, готової продукції, комплектуючих виробів, виробництво яких є неможливим чи неефективним в Україні;
- погіршення умов реалізації і кон'юнктури світового ринку товарів, які експортуються з України, зниження їхньої конкурентоздатності;
- зниження зовнішньої кредитної безпеки;
- витіснення вітчизняних виробників товарів і послуг з внутрішнього ринку зарубіжними агентами ринку;
- зростання відтоку фінансових активів за кордон;
- відтік найбільш кваліфікованої робочої сили за кордон і збільшення числа біженців з інших країн;
- перехід у власність нерезидентів ключових життєзабезпечуючих виробництв;
- функціонування і розвиток екологічно небезпечних виробництв та проведення військових навчань у прикордонних з Україною державах;
- природні стихії та катастрофи;
- скорочення та втрата біорізноманіття.

Національні пріоритети сталого розвитку України

Національні пріоритети сталого розвитку реалізуються через:

- розробку та реалізацію сукупності стратегій (економічної, екологічної та соціальної) розвитку суспільства у зв'язку та взаємоузгодженості;
- формування механізмів інтеграції екологічної компоненти у стратегію соціально-економічного розвитку;
- створення системи збалансованого управління розвитком суспільства, що стимулюватиме охорону довкілля та відновлення його природних властивостей, забезпечить належне регулювання використання природних ресурсів та розвиток продуктивних сил держави;
- врахування в процесі реалізації основних цілей сталого розвитку можливостей і потреб регіонів України, різних верств населення, національних меншин і етнічних груп, залучення громадськості для вироблення планів дій щодо охорони навколишнього природного середовища;
- введення інтегральних індикаторів сталого розвитку.

Соціальна складова сталого розвитку

У центрі сталого розвитку перебуває людина, яка має право на здорове і повноцінне життя в гармонії з природою.

Інтеграція екологічної політики в стратегію економічних реформ

структурна перебудова в сфері матеріального виробництва, основою якої є:

- побудова соціально орієнтованої ринкової економіки, яка дозволить забезпечити належний рівень життя населення;
- узгодження загальнодержавних інтересів та економічних пріоритетів з регіональними і місцевими, залучення органів регіонального та місцевого самоврядування як партнерів центральної влади в процесі забезпечення сталого економічного зростання;
- екологізація виробництва, зменшення техногенного навантаження на довкілля, матеріаломісткості, перехід на нові методи антропогенної діяльності, в основу яких покладено екологічно безпечні технології;
- підвищення рівня збалансованості економіки за рахунок переорієнтації виробництва засобів виробництва на задоволення потреб населення, проведення екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє природне середовище всіх проектів господарської діяльності.

Засоби реалізації Концепції переходу України до сталого розвитку

Реалізація Концепції забезпечується за допомогою цілеспрямованої політики, яка включає державний, регіональний та місцеві рівні вирішення відповідних питань, правові, фінансові та організаційні засоби.

На **державному** рівні, з метою послідовної реалізації основних принципів сталого розвитку, створюється Національна комісія сталого розвитку України, яка забезпечує формування основ Національної політики сталого розвитку та здійснює координацію діяльності міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, міжнародних та громадських організацій. Склад комісії та її чисельність затверджується Президентом України

На **регіональному** рівні сталий розвиток передбачає розробку соціально-економічних та екологічних програм розвитку територій, формування місцевих бюджетів з урахуванням пріоритетності цілей і завдань сталого розвитку, реалізацію комплексу заходів збалансованого розвитку регіонів

Гармонійне поєднання загальнонаціональних і регіональних інтересів дасть змогу:

- врахувати особливості кожного регіону, своєрідність природно-географічних, ресурсних, історичних, економічних, соціальних та інших умов у контексті загальнодержавних інтересів;
- забезпечити зміщення функцій в системі економічного реформування в регіони та поліпшити конструктивність і ефективність реформ, надати їм соціально-екологічної спрямованості;
- визначити оптимальні обсяги та джерела покриття потреб регіонів у багатоцільових ресурсах, зокрема – сировинних і паливно-енергетичних, встановити ієрархію споживачів ресурсів;
- створити ефективні механізми для регулювання соціально-економічного та екологічного розвитку регіонів з наданням додаткових повноважень органам місцевого самоврядування щодо формування і використання місцевих бюджетів, валютних фондів, у тому числі й на розв'язання екологічних проблем.